

JAARVERSLAG 2019

INHOUDSOPGAVE

<u>VOORWOORD</u>	2
<u>OVER TRANSPARENCY INTERNATIONAL NEDERLAND</u>	3
<u>RESULTATEN IN BEELD</u>	4
<u>I. TRANSPARANTIE: CORRUPTIE ZICHTBAAR MAKEN</u>	9
<u>ONDERZOEK NAAR DE VERSCHIJNING VAN CORRUPTIE IN NEDERLAND</u>	9
<u>BEWUSTWORDING EN ZICHTBAARHEID CORRUPTIEPROBLEMATIEK</u>	13
<u>II. INTEGRITEIT: EEN KERNWAARDE IN NEDERLAND</u>	16
<u>INTEGRITEIT IN BESLUITVORMINGSPROCESSEN</u>	17
<u>INTEGRITEIT ALS ONDERDEEL VAN HET CURRICULUM</u>	18
<u>III. TI-NL: DE ANTI-CORRUPTIE ORGANISATIE IN NEDERLAND</u>	19
<u>FIRST IN MIND ALS KENNISCENTRUM</u>	19
<u>ZINVOL LIDMAATSCHAP EN STERKE ONAFHANKELIJKE ORGANISATIE</u>	20
<u>IV. VOORUITBLIK</u>	29

VOORWOORD

2019

was een uitdagend jaar voor Transparency International Nederland, hierna TI-NL. Wij geven in dit jaarverslag een overzicht van de resultaten die wij mede dankzij steun van diverse *stakeholders*, waaronder onze leden,

hebben gerealiseerd. We zetten uiteen wat het afgelopen jaar onze prioriteiten waren, welke activiteiten we hebben ondernomen en welke impact we daarmee hebben gehad. Ook kijken we vooruit naar de komende jaren, waar opnieuw veel kansen en uitdagingen wachten.

Dit jaarverslag is direct verbonden aan de strategie 2019-2022 van TI-NL, waarvan 2019 het eerste jaar was. Het geeft een goed beeld van de uitvoering van die strategie en sluit daarom aan op de drie doelstellingen: 1) Transparantie: corruptie zichtbaar maken; 2) Integriteit: een kernwaarde in Nederland; en 3) TI-NL: dé anti-corruptie organisatie in Nederland. Per doelstelling zal in hoofdlijnen uiteengezet worden hoe TI-NL hier het afgelopen jaar invulling aan heeft gegeven – in de Nederlandse en internationale context van het bestrijden van corruptie.

In 2019 was corruptie geregeld in het nieuws in Nederland. Van wethouders die verdacht van corruptie moesten opstappen in Den Haag tot witwasonderzoeken aan de Zuidas in Amsterdam. Corruptie - in zijn verschillende verschijningsvormen - blijft een groot maatschappelijk probleem in Nederland en TI-NL heeft zich ook in 2019 actief in de discussies hierover gemengd. We hebben onze stem laten horen in de media, in bedrijvenfora, in de Tweede Kamer, in het Europees Parlement en bij de Verenigde Naties. En dat zullen we blijven doen.

2019 was ook op organisatorisch vlak voor TI-NL een uitdagend jaar, met personele wisselingen in het bestuur en kabinet, en met een uitbreiding van TI-NL met een Raad van Advies, met daarin experts op diverse terreinen. Onze nieuwe medewerkers, bestuursleden en experts gaven hernieuwde energie om samen met leden, donateurs en andere partners corruptie aan te pakken en transparantie te bevorderen. Wij danken onze leden, donateurs en partners voor hun bijdrage aan de activiteiten van TI-NL in 2019 en zetten de samenwerking graag voort in 2020.

Mede namens het bestuur en kabinet van TI-NL,

PAUL VLAANDEREN

Voorzitter

SERV WIEMERS

Algemeen directeur

OVER TRANSPARENCY INTERNATIONAL NEDERLAND

Transparency International (TI) is een *civil society organisation* (CSO), gericht op de wereldwijde bevordering van integriteit, transparantie en verantwoording van bestuur om corruptie in de wereld uit te bannen. TI is in 1993 opgericht en heeft een wereldwijd ondersteunend secretariaat in Berlijn. De oprichtingsakte is in Nederland bij het Ministerie van Buitenlandse Zaken getekend.

Sinds haar oprichting zet TI zich in om corruptie wereldwijd te bestrijden. TI heeft corruptie als mondiaal probleem op de kaart gezet en nieuwe initiatieven ontwikkeld voor een structurele en effectieve bestrijding van corruptie.

Op nationaal niveau bestrijden meer dan 100 afdelingen van TI corruptie in eigen land. In Nederland is dat TI-NL, in 1999 opgericht als een vereniging met leden. TI-NL is een

geregistreerde Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI) en heeft geen winstoogmerk.

TI-NL zet zich in voor een wereld waarin de overheid, de politiek, het bedrijfsleven, het maatschappelijk middenveld én burgers vrij zijn van corruptie. Wij werken aan de bevordering van integriteit, transparantie en verantwoording in de Nederlandse samenleving. Door de gedeelde kennis en expertise van juristen, academici, accountants, technologen, activisten en anderen effectief in te zetten, beoogt TI corruptie zichtbaar te maken en daardoor beleidsmakers, bedrijven en burgers te stimuleren zich hard te maken voor effectieve corruptiebestrijding.

TI-NL realiseert haar doelstellingen door onderzoek, door het publiceren van *position papers* over bijvoorbeeld UBO-transparantie en klokkenluidersbescherming, door voorlichting aan ministeries, het parlement en andere *stakeholders* en door een actief mediabeleid te voeren.

RESULTATEN 2019 IN BEELD

Algemene doelstelling

Een einde maken aan corruptie, onder andere door middel van het bevorderen van transparantie, integriteit en verantwoording op alle niveaus en binnen alle sectoren van de maatschappij.

Subdoelstelling I Transparantie: corruptie zichtbaar maken		Subdoelstelling II Integriteit: een kernwaarde in Nederland		Subdoelstelling III TI-NL: de anti-corruptie organisatie in Nederland	
Resultaat 1 (intern) Onderzoek naar verschijning van corruptie in Nederland	Resultaat 2 (extern) Bewustwording en zichtbaarheid corruptie-problematiek	Resultaat 3 (extern) Integriteit wordt meegenomen in besluitvormings processen	Resultaat 4 (extern) Integriteit wordt onderdeel van het curriculum	Resultaat 5 (extern) 'First in mind' als kenniscentrum	Resultaat 6 (intern) Zinvol lidmaatschap en een sterke, onafhankelijke organisatie
Indicatoren 1 1. Aantal uitgevoerde projecten 2. Aantal gepubliceerde onderzoeken 3. Aantal gehouden bijeenkomsten 4. Aantal artikelen per onderwerp	Indicatoren 2 1. Aantal vermeldingen in media per onderwerp 2. Aantal visualisaties van corruptie 3. Aantal bezoeken van de website van TI-NL 4. Aantal lezingen gegeven door TI-NL	Indicatoren 3 1. Positie van Nederland op de CPI 2. Score Nederlandse bedrijven in TRAC 3. Aantal vermeldingen van integriteit kwes tues in de media	Indicatoren 4 1. Positie van Nederland op de CPI 2. Aantal opleidingen waar integriteit onderdeel is van het curriculum 3. Aantal lezingen gegeven door TI-NL	Indicatoren 5 1. Aantal keer dat de input van TI-NL wordt meegenomen en/of overgenomen in wetgevingsprocessen 2. Aantal keer dat TI-NL wordt gevraagd deel te nemen aan diverse commissies of andere anti-corruptie initiatieven 3. Aantal keer dat TI-NL in media wordt	Indicatoren 6 1. Omvang en diversiteit achterban (individuele leden, Young-TI, BIF, nieuwsbrieflezers) 2. Hoogte gediversifieerde financiering, waardoor onafhankelijkheid gewaarborgd blijft

	5. Score Nederland in “Exporting Corruption”			gevraagd voor duiding en commentaar	
				4. Aantal bezoeken aan de website van TI-NL	
				5. Aantal lezingen gegeven door TI-NL	
Activiteiten bij Resultaat 1 Onderzoek naar o.a.: 1. Bescherming van klokkenluiders en bronnen 2. Belang transparante vennootschapsstructuren (UBO) en aanpak illegale geldstromen 3. Bewustwording en aanpak van corruptie in het Nederlandse bedrijfsleven 4. Aanpak straffeloosheid: privaat en publiek toezicht en handhaving (inclusief schikkingen) 5. Positie van slachtoffers van corruptie (waaronder <i>asset recovery</i>) 6. Transparante en integere lobby 7. Anti-corruptie educatie	Activiteiten bij Resultaat 2 1. Publicatie nieuwsitems 2. Geven lezingen 3. Uitbouw website 4. Het ontwikkelen van kennis en instrumenten die gebruikt en indien nodig aangepast kunnen worden door belanghebbenden	Activiteiten bij Resultaat 3 1. Aanmoedigen open cultuur en transparantie in publieke sector 2. Uitvoerende macht aanzetten tot detectie en aanpak van corruptie 3. Publicatie TRAC + <i>advocacy</i> 4. Publicatie CPI + <i>advocacy</i>	Activiteiten bij Resultaat 4 1. Actieve samenwerking opzoeken met partners - publiek, privaat en maatschappelijk middenveld 2. Het creëren van momentum door andere relevante initiatieven te steunen en versterken 3. TI-NL ontwikkelt een integriteitstraining die bruikbaar is voor organisaties en opleidingen 4. Opzetten educatief netwerk	Activiteiten bij Resultaat 5 1. Schrijven <i>position papers</i> 2. Sterke, duurzame coalities met stakeholders en gelijkgezinde partners, om de impact van onze <i>advocacy</i> te vergroten; 3. Opzetten educatief netwerk	Activiteiten bij Resultaat 6 1. Betrokkenheid: Leden zijn betrokken bij het werk van TI-NL en worden ingezet als expert 2. BIF-leden zijn een voorbeeld voor andere bedrijven in Nederland 3. Goede samenwerking en kennisdeling met TI-S & TI-afdelingen
Toelichting m.b.t. voortgang 1. Klokkenluidersbescherming Drie projecten: - Whistleblower protection in the private sector - Betere bescherming klokkenluiders & bronnen - <i>Advocacy EU Whistleblowing Directive</i>	Toelichting m.b.t. voortgang 1. Vermeldingen in de media - Klokkenluidersbescherming: 6	Toelichting m.b.t. voortgang 1. Nederland staat met 82 punten op de	Toelichting m.b.t. voortgang 1. Nederland staat met 82 punten op de 8 ^{ste} plaats in de <u>CPI 2019</u> (net zoals in de	Toelichting m.b.t. voortgang 1. Een <u>position paper</u> voor de implementatie van een openbaar UBO-register aan MinFin, <u>een</u>	Toelichting m.b.t. voortgang 1. Ledenaantallen Aantal individuele leden: 242 Aantal Young TI-leden: 66

🌐 Eén gepubliceerd onderzoek: - Publicatie onderzoek naar klokkenluiders-wetgeving in EU-lidstaten: <u>Mapping the EU on Legal Whistleblower Protection</u> (april 2019) 🌐 Twintig artikelen over klokkenluidersbescherming waaronder: - Publicatie artikel Tijdschrift voor Compliance: <u>Het Nut en de Noodzaak van Artikel 10 EVRM in Klokkenluiderszaken</u> (mei 2019) - <u>Reactie internetconsultatie</u> uitbreiding benadelingsverbod klokkenluiders (maart 2019) - <u>Brief aan MinBZK</u> m.b.t. voortgang Huis voor Klokkenluiders (april 2019) - <u>Brief aan Vaste Kamercommissie BZK</u> m.b.t. advies Van Zutphen over Huis voor Klokkenluiders (december 2019) 2. Belang UBO-transparantie en aanpak illegale geldstromen 🌐 Een uitgevoerd project: - Ultimate Beneficial Ownership Transparency (projectperiode afgelopen, lobby implementatie UBO-register doorlopend) 🌐 Zes artikelen over UBO waaronder: - <u>Position paper</u>: wetsvoorstel implementatiewet register uiteindelijke belanghebbenden (mei 2019) - <u>Beperkingen van het wetsvoorstel voor implementatie van het UBO-register</u> (mei 2019) - Opinieartikel in Trouw <u>Geef de samenleving toegang tot het register waar witwassen is op te sporen</u> (augustus 2019) - <u>Nederlands UBO-register mist volledig openbare toegang en dus effectiviteit</u> (december 2019)	mediavermeldingen waaronder bij <u>BNR</u> en in het <u>FD</u>. - Aanpak illegale geldstromen: 1 mediavermelding bij <u>RTL Nieuws</u> - Aanpak straffeloosheid: 3 mediavermeldingen in <u>Trouw, De Groene Amsterdammer en de Volkskrant</u> - Transparante lobby: 1 mediavermelding bij <u>BNR</u>. - UBO-register: 1 mediavermelding bij <u>Trouw</u> 2. Vijftien lezingen gegeven door TI-NL waaronder voor Asset Recovery in Parijs, integriteit bij ambtenaren voor The Hague Institute for Local Governance, over de CPI 2018 bij ICC-NL, over ethics & compliance bij Ikea, bij de Landelijke Opsporingsdag (LOD 2019) en bij het Fraude Film Festival.	8ste plaats in de <u>CPI 2019</u> (net zoals in de <u>CPI 2018</u>). 2. De grote bedrijven in TRAC 2018 scoren gemiddeld 5,0/10 en het MKB scoort 4,7/10 t.o.v. respectievelijk 5,1/10 en 4,3/10 in TRAC 2016. De grote bedrijven zijn er dus iets op achteruit gegaan terwijl het MKB een inhaalslag heeft gemaakt. 3. 54 integriteits-schendingen bij politieke partijen volgens de <u>Politieke Integriteitsindex 2018</u> t.o.v. 39 integriteitsschendingen in <u>2017</u>.	<u>CPI 2018</u>). Er is dus geen vooruitgang geboekt in de strijd tegen corruptie. 2. <u>42 masteropleidingen</u> waar integriteit onderdeel is van het curriculum. 3. Vijftien lezingen gegeven door TI-NL. 4. Eerste aanzet tot oprichting educatief netwerk.	<u>brief</u> over de voortgang van het Huis voor Klokkenluiders aan MinBZK, een <u>reactie op een internetconsultatie</u> inzake het wetsvoorstel voor uitbreiding van het benadelingsverbod aan MinBZK en MinJenV en een <u>green paper</u> over de verantwoorde repatriëring van illegaal verkregen activa aan beleidsmakers, een brief aan <u>Vaste Kamercommissie BZK</u> m.b.t. advies Van Zutphen over Huis voor Klokkenluiders. 2. Zes keer gevraagd voor commissies of anti-corruptie initiatieven waaronder <u>deelname als expert aan openbare hoorzittingen in de TK</u> (1) over de implementatie van het UBO-register en (2) integriteit publieke sector, en deelname als vertegenwoordiger maatschappelijk middenveld in Nederlandse delegatie naar UNCAC CoSP	🌐 Aantal BIF-leden: 16 🌐 Aantal nieuwsbrieflezers: 1364 2. In deze rapportageperiode is TI-NL gefinancierd d.m.v.: 🌐 Projectfinanciering: 1. Lobbywatch NL (SOMO / OSF): \$20.000 - 2 jaar t/m 2019 2. Whistleblowing Protection in the Private Sector (TI-S / Adessium): €44.500 – 2,5 jaar tot mid 2020 3. Asset Recovery (TI-EU / OSF): \$40.000 – 1,5 jaar t/m 2019 4. Advocacy EU Whistleblowing Directive (TI-S/TI-EU/OSIFE): \$15.000 (+\$4000 vanwege verlenging tot juli 2019) 5. Bescherming klokkenluiders en bronnen (SDM): €70,440 tot halverwege 2020 6. EU Transparency Elections Pledge (SDM): € 15.000 (waarvan € 7.000 voor TI-EU) - 2019 7. SDG Shadow Report (TI-S): € 9.895 – 2019, afronding 2020
--	--	---	---	--	---

3. Aanpak corruptie in het Nederlandse bedrijfsleven 🌐 Eén gepubliceerd onderzoek: - <u>Transparency in Corporate Reporting: assessing Dutch publicly listed companies</u> (mei 2019) 🌐 Drie bijeenkomsten: - How to make people care about compliance, Business Integrity Forum (mei 2019) - Managing Third Party Risk, Business Integrity Forum (November 2019) - The fight against corruption, Legal and Compliance conference Kuehne + Nagel (oktober 2019) 4. Aanpak straffeloosheid 🌐 Zes artikelen, waaronder: - <u>“Hoog tijd voor onafhankelijk toezicht op naleving van schikkingsafspraken”</u> (juli 2019) - <u>Corruptieonderzoek OM naar twee Haagse wethouders</u> (oktober 2019) - <u>Rechter toetst alsnog megaschikking ING in witwasaffaire</u> (oktober 2019) 5. Positie van slachtoffers 🌐 Eén uitgevoerd project: - Enhancing EU role in responsible asset recovery 🌐 Eén gepubliceerd onderzoek: - Green Paper Asset Recovery: <u>verantwoorde repatriëring van illegaal verkregen activa</u> (juli 2019) 🌐 Twee gehouden bijeenkomsten: - Inbeslagname en teruggave van gestolen activa, Brussel (maart 2019) - Best practices in Asset Recovery, Frankrijk (april 2019) 🌐 Eén artikel:	3. <u>Website TI-NL</u> is 41.255 keer bezocht in rapportageperiode, waarbij een stijgende lijn te zien is van 4100 bezoeken in april 2019 naar 5500 bezoeken december 2019. 4. Drie corruptievisualisaties waaronder de <u>video</u> van TI voor International Women’s Day 5. Nederland valt in de categorie beperkte handhaving bij buitenlandse omkoping in <u>“Exporting Corruption 2018”</u>.			(december 2019, Abu Dhabi). 3. Tien keer gevraagd in de media voor duiding en commentaar waaronder door <u>BNR</u>, <u>Trouw</u>, <u>het FD</u> en <u>De Groene Amsterdammer</u>. 4. <u>Website TI-NL</u> is 41.255 keer bezocht in rapportageperiode. 5. Vijftien lezingen gegeven.	8. Integrity Watch (EU – via TI-S): € 47.561,50 – 2019-2020 9. Foreign Bribery Enforcement (TI-S): € 800 - 2019 🌐 Institutionele funding (Adessium): €55.000 (voor het gehele jaar + € 15.000 voorwaardelijke financiering) 🌐 BIF: €45.000 (jaarinkomsten)
---	---	--	--	--	---

- <u>Geld corruptieschandaal moet terug naar Maleisië</u> (november 2019) 6. Transparante en integere lobby Twee uitgevoerde projecten: - Lobbywatch NL - EU Elections Transparency Pledge Bijeenkomst in het Europees Parlement met Europarlementariërs en maatschappelijke organisaties, TI-EU en lobby-organisaties n.a.v. EU Elections Transparency Pledge (oktober 2019) Vier artikelen over transparante lobby, incl.: - <u>Sta op voor Integriteit – 2019 EU Elections Pledge</u> (april 2019) - <u>Integrity Watch maakt belangen parlementariërs inzichtelijk</u> (oktober 2019) - <u>Corruptiezaak Den Haag toont aan dat partijfinanciering anders moet</u> (oktober 2019) 7. Anti-corruptie educatie Vier bijeenkomsten: - Training “Integrity of Civil Servants – Rule of Law Training Programme” voor The Hague Academy for Local Governance (maart 2019) - Training Bijzonder Strafrechtacademie, Anti-Bribery and Corruption training (September 2019) - Workshop “An introduction to anti-corruption” voor de Rijksuniversiteit Groningen (oktober 2019) - Presentatie “Een introductie in ons anti-corruptiewerk” voor studenten van de Vrije Universiteit (december 2019)					
---	--	--	--	--	--

I. TRANSPARANTIE: CORRUPTIE ZICHTBAAR MAKEN

Corruptie is een veelkoppig monster; omkoping is een bekende vorm van corruptie, maar er zijn vele andere manieren om een positie te gebruiken om het eigenbelang te dienen. Vriendjespolitiek, fraude, valsheid in geschrifte, verduistering, belangenverstrengeling, witwassen en belastingontduiking zijn allemaal vormen van corruptie die bestreden moeten worden. Nederland doet het ogenschijnlijk goed als het gaat om de bestrijding van corruptie. In de **Corruption Perceptions Index (CPI)** staat Nederland ook in 2019 weer op de 8ste plaats van minst corrupte landen ter wereld. En inderdaad, in ons land hoef je geen bankbiljet in je rijbewijs te leggen als je door de politie wordt aangehouden. Maar schijn bedriegt. Want ook al is de zogenoemde 'kleine corruptie' in Nederland gelukkig beperkt, ons land is bij lange na niet vrij van andere soorten corruptie. De vele incidenten in de publieke en private sector gaven dit jaar weer aan dat er nog een wereld te winnen is.

In een ander onderzoek van Transparency International - **Exporting Corruption** - dat meet hoe effectief een land buitenlandse corruptie door eigen bedrijven bestrijdt, bekleedt Nederland helemaal geen toppositie maar eindigt ons land in het rijtje van beperkte handhavers. En op het gebied van politieke integriteit, waaronder lobbyen en de zogenoemde 'draaideur', heeft Nederland de aanbevelingen van de **Groep van Staten tegen Corruptie (GRECO)** nog steeds niet geïmplementeerd. Ook klokkenluiders krijgen in Nederland nog altijd niet de bescherming die ze verdienen.

Een lichtpunt is dat de maatschappelijke acceptatie van diverse vormen van corruptie afneemt en dat de boodschap van Transparency International wordt opgepakt in media en samenleving. TI-NL heeft dan ook als doelstelling corruptie zichtbaar te maken en het zo verhoogde aandacht te geven voor meer preventie en vervolging.

ONDERZOEK NAAR DE VERSCHIJNING VAN CORRUPTIE IN NEDERLAND

Door projecten uit te voeren en onderzoek te doen naar de vele verschijningsvormen van corruptie in Nederland, wil TI-NL een constructieve bijdrage leveren aan het oplossen van 'systematische' zwakheden; in bewustzijn, kennis, wetgeving en instituties. We hebben dit het afgelopen jaar gedaan

door uitvoering te geven aan diverse projecten, onderzoek te verrichten en inhoudelijke bijeenkomsten te organiseren op een aantal gebieden:

1. Bescherming klokkenluiders en bronnen;
2. UBO-transparantie en aanpak illegale geldstromen;
3. Bewustwording en aanpak van corruptie in het Nederlandse bedrijfsleven;
4. Asset recovery en de positie van slachtoffers van corruptie;
5. Transparante en integere lobby.

1. BESCHERMING VAN KLOKKENLUIDERS EN BRONNEN

Ruim 40 procent van alle misstanden wordt door klokkenluiders aan het licht gebracht. TI-NL vindt dat klokkenluiders beter beschermd moeten worden; zij dragen immers bij aan een wereld waarin misstanden worden opgelost, in plaats van weggestopt. Ook in 2019 was TI-NL in Nederland één van de weinige (onafhankelijke) partijen actief op het gebied van klokkenluiders- en bronbescherming.

Naar aanleiding van het voorstel van de Europese Commissie om de rechten van klokkenluiders binnen de Europese Unie (EU) te garanderen, presenteerde TI-NL in april 2019 een rapport en online map die de huidige wetgeving op het gebied van klokkenluidersbescherming in kaart brengt: [Mapping the EU on Legal Whistleblower Protection](#). De onderzoeksresultaten laten zien dat wetgeving rondom klokkenluidersbescherming helaas nog steeds veel te vaak ontbreekt in de EU. Slechts 15 van de 28 lidstaten beschikken over specifieke klokkenluiderswetgeving, en in de landen waar dergelijke wetten bestaan, vertonen ze meestal aanzienlijke hiaten en schieten ze tekort in *good practices*.

Transparency International, werkend met een brede coalitie van maatschappelijke organisaties, vakbonden en journalistieke verenigingen, pleit al jaren voor een uitgebreide klokkenluidersrichtlijn. Na een intensieve lobby verwelkomden we in maart 2019 het politieke akkoord op de [EU-richtlijn](#), waarin veel van onze belangrijkste beleidsaanbevelingen zijn verwerkt. Tijdens de onderhandelingen eisten wij samen met meer dan 80 andere organisaties door middel van [petities](#) en [brieven](#) dat klokkenluiders bescherming zouden krijgen bij een externe melding van een misstand. Meer dan een kwart miljoen handtekeningen werden verzameld om een robuuste richtlijn te eisen.

TI-NL monitort (middels haar commissie Bescherming Klokkenluiders) de uitvoering van de Wet Huis voor klokkenluiders en het functioneren van het Huis voor Klokkenluiders in Nederland. In dat licht heeft TI-NL in april 2019 naar aanleiding van signalen over het (op dat moment) gebrekkig functioneren van het Huis [een brief](#) geschreven aan de commissie voor Binnenlandse Zaken waarin wij onze zorgen uiten en aanbevelingen doen. Eind 2019 schreef TI-NL weer [een brief](#), nu naar aanleiding van het advies Van Zutphen (Nationale Ombudsman) over het Huis voor Klokkenluiders.

Verder is in 2019 onderzoek gedaan naar klokkenluidersbescherming in de private sector onder 68 bedrijven in vier grote sectoren in Nederland. Daarnaast zijn we gestart met het opstellen van twee guidelines: een guideline voor werknemers om veilig te melden op de werkvloer en een guideline voor werkgevers om een effectieve meldinfrastructuur te implementeren. Wij verwachten deze te publiceren halverwege 2020.

2. UBO-TRANSPARANTIE EN AANPAK ILLEGALE GELDSTROMEN

In het kader van het belang van transparantie van uiteindelijke belanghebbenden achter een onderneming of rechtspersoon en de aanpak van illegale geldstromen heeft TI-NL in 2019 gepleit voor

een volledige en juiste implementatie van de 5^e anti-witwasrichtlijn, met als hoeksteen een openbaar UBO-register.

TI-NL werd als expert uitgenodigd bij de openbare hoorzitting in de Tweede Kamer ter voorbereiding van de behandeling van het wetsvoorstel voor het UBO-register waarin we de Tweede Kamer opriepen om werk te maken van een gratis toegankelijk, accuraat en volledig UBO-register. Verder gaf TI-NL input op het wetsvoorstel met een [position paper](#) waarin we uiteen zetten waarom openbaarheid en toegankelijkheid van significant belang zijn om het doel van het UBO-register te behalen, namelijk de bestrijding van criminele activiteiten. Om publieke aandacht te vragen voor het onderwerp, publiceerde TI-NL samen met Open State Foundation en Tax Justice [een opiniestuk](#) in Trouw.

Om witwaspraktijken en terrorismefinanciering te bestrijden regelt de Vierde Anti-Witwasrichtlijn dat elk land een dergelijk openbaar register met uiteindelijk belanghebbenden implementeert. Het voorgestelde Nederlandse UBO-register kent echter zoveel beperkingen in toegankelijkheid en compleetheid van UBO-gegevens dat het register slechts beperkt bruikbaar is voor het doel criminaliteit te bestrijden. TI-NL blijft pleiten voor de implementatie van een openbaar en toegankelijk UBO-register.

3. BEWUSTWORDING EN AANPAK VAN CORRUPTIE IN HET NEDERLANDSE BEDRIJFSLEVEN

Hoewel Nederland altijd hoog scoort op de Corruption Perceptions Index (CPI) van TI, geldt dit niet noodzakelijk voor de landen waar ons bedrijfsleven actief is. Nederlandse bedrijven zijn goed voor [3,2%](#) van 's werelds export. Hierdoor hebben Nederlandse bedrijven te maken met landen variërend van de top tot de hekkensluiters van de CPI. Het is dus van groot belang dat Nederlandse bedrijven ook over de grens ethisch verantwoord zakendoen en transparant rapporteren over hun zakelijke activiteiten.

TI-NL heeft inmiddels ruime ervaring in de samenwerking met bedrijven om de bewustwording en aanpak van corruptie te verbeteren. In 2019 heeft TI-NL in dit kader de [TRAC 2018](#) - Transparency in Corporate Reporting - gepubliceerd: een beoordeling van beursgenoteerde Nederlandse bedrijven met betrekking tot transparantie in publieke rapportages rondom anti-corruptie. TRAC 2018 bouwt voort op de bestaande werkzaamheden van TI-NL op het gebied van corruptiebestrijding in de private sector en op TRAC 2016. TRAC 2018 evalueert het niveau van transparantie in *corporate reporting* door twintig grote en negen middelgrote- en kleine beursgenoteerde Nederlandse bedrijven. Met het TRAC-rapport heeft TI-NL geanalyseerd welke praktijken en tekortkomingen in Nederland bestaan ten aanzien van het publiek rapporteren van aan corruptie gerelateerde informatie door het bedrijfsleven.

Naar aanleiding van de onderzoeksresultaten in *Exporting Corruption 2018*, waaruit blijkt dat Nederland slechts beperkt handhaaft bij corruptie door Nederlandse bedrijven in het buitenland, heeft TI-NL ook in 2019 gepleit voor een versterking van handhaving. In een [opinieartikel](#) in de Volkskrant in november 2019 onderstreepte TI-NL dat Nederland onvoldoende handhaving kent in verhouding tot het grote buitenlandse handelsvolume. Tijdens een rondetafelgesprek in november in de Tweede Kamer herhaalde TI-NL de noodzaak tot het versterken van handhaving in de aanpak van corruptie door Nederlandse bedrijven in het buitenland.

4. ASSET RECOVERY EN DE POSITIE VAN SLACHTOFFERS VAN CORRUPTIE

TI-NL heeft in 2019 de Nederlandse regering opgeroepen om stappen te zetten richting verantwoorde repatriëring van illegaal verkregen activa. In juli 2019 publiceerde TI-NL een [green paper](#) over dit onderwerp. De vraag die in dit green paper onderzocht wordt is: hoe kunnen we zorgen dat illegaal

verkregen activa op verantwoorde wijze terug worden gegeven aan het land waar ze oorspronkelijk vandaan komen?

In het green paper wordt het internationale juridische kader en de praktijk met betrekking tot asset recovery in het algemeen geschetst. Daaropvolgend wordt ingegaan op de vraag: wat gebeurt er na repatriëring? We bespreken vervolgens internationale *best practices* – ook op het gebied van schikkingen en de identificatie en genoegdoening van slachtoffers – onder andere in het kader van de internationale werkgroepen van de *United Nations Convention against Corruption* (UNCAC) en de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO). Tot slot wordt een voorstel gedaan voor *best practices* in Nederland en de EU.

Verder heeft TI-NL twee lezingen gegeven om dit onderwerp hoger op de agenda te krijgen: in maart 2019 over inbeslagname en teruggave van gestolen activa (Brussel) en in april 2019 over *Best Practices in Asset Recovery* (Parijs).

5. TRANSPARANTE EN INTEGERE LOBBY

In het kader van TI-NL's doelstelling van een meer transparante en integere lobby in Nederland, publiceerde TI-NL eerder het rapport, [*Lifting the Lid on Lobbying – Enhancing Trust in Public Decision-making*](#). Eén van de conclusies is dat lobbyen in Nederland bijna volledig ongereguleerd is. De Nederlandse samenleving heeft weinig zicht op wie bij wie lobbyt, welke middelen daarbij worden ingezet en wat de doelen en resultaten daarvan zijn.

TI-NL heeft in samenwerking met Transnational Institute, Foodwatch, SOMO en Milieudefensie in 2016 Lobbywatch NL opgezet: een coalitie van maatschappelijke organisaties voor ethisch verantwoorde belangenbehartiging in het publieke besluitvormingsproces. 2019 was het laatste financieringsjaar van Open Society Foundations, voor het project “*Countering Corporate Capture in the Netherlands 2017-2019*”. Het doel van dit project was bij te dragen aan een situatie waarin gelijke toegang tot politieke besluitvorming in Nederland voor alle burgers en belanghebbenden wordt gewaarborgd door verbeterde regelgeving en transparantie van lobbyen.

In 2019 heeft de Tijdelijke Commissie voor de uitvoering van de Gedragscode voor integriteit een voorstel voor een gemeenschappelijke gedragscode voor leden van de Senaat gepresenteerd. Hoewel het Reglement al een aantal bepalingen over integriteit bevatte, werd de rest aan de afzonderlijke groepen overgelaten. De Commissie wil nog een stap verder gaan met een gemeenschappelijke gedragscode, een belangrijke aanbeveling van Lobbywatch NL. Naast een aantal nieuwe en aangescherpte bepalingen bevat het voorstel van de Commissie ook instrumenten voor de naleving en interpretatie van de gedragscode. De hamvraag blijft: wie gaat de nieuwe regels handhaven? Wij pleiten net als GRECO al jaren voor een onafhankelijke, externe toezichthouder die de regels handhaaft en sancties instelt bij overtreding van de gedragscode. Echter, de Senaat is het hier nog lang niet over eens. Sommige Eerste Kamerleden vinden dat ze zelf wel toezicht kunnen houden op mogelijke integriteitsschendingen zoals belangenverstrengeling, en een externe toezichthouder niet nodig is. De slager keurt vooralsnog liever zijn eigen vlees.

De afgelopen verkiezingen van het Europees Parlement waren een kans voor democratische vernieuwing die integriteit, openheid en eerlijkheid centraal stelt in de Europese Unie. In de aanloop van deze verkiezingen heeft TI-NL samen met TI-EU alle kandidaten voor het Europees Parlement en

het voorzitterschap van de Europese Commissie opgeroepen zich in te zetten voor deze vernieuwing, in hun eigen inspanningen en binnen de instellingen die zij zullen besturen door middel van het ondertekenen van een *Transparency Pledge*. In totaal hebben bijna 700 Europarlementariërs en alle Spitzenkandidaten van de grote Europese politieke partijen de *Pledge* getekend. Met de *Pledge* beloofden de (kandidaat-)Europarlementariërs (1) transparant te zijn over inkomsten, toelagen en contacten met lobbyisten, (2) na afloop gedurende hun wachtgeldperiode niet zelf te lobbyen, en (3) de oprichting van een onafhankelijk orgaan te ondersteunen dat toezicht houdt op belangenverstrengeling, lobby-transparantie en de draaideur.

Ter afsluiting van het project vond in november in het Europees Parlement een bijeenkomst plaats waaraan Europarlementariërs van diverse partijen, waaronder de Spitzenkandidaat van de Europese Groene Partij Bas Eickhout, en vertegenwoordigers van maatschappelijke groeperingen deelnamen. TI-NL was medeorganisator en spreker tijdens de bijeenkomst waarin de noodzaak van integriteit van parlementariërs (tijdens en na de zittingsperiode) werd benadrukt en het project omtrent de *Transparency Pledge* werd geëvalueerd. De *Pledge* werd heel nuttig gevonden en de Europarlementariërs stimuleerden Transparency International en andere maatschappelijke organisaties door te gaan met hen kritisch volgen en te blijven hameren op transparantie en integriteit.

TI-NL sprak ook in november over dit onderwerp in de Tweede Kamer tijdens een hoorzitting over bestuurlijke integriteit. TI-NL benadrukte dat de Tweede Kamer nog een lange weg te gaan heeft, omdat er vrijwel niets is geregeld op het gebied van lobbyen, de draaideur en transparantie rondom mogelijke belangenverstrengeling. TI-NL stelde dat zelfregulering en zelftoezicht in de praktijk niet werkt en daarmee het vertrouwen van de burger in zijn volksvertegenwoordigers aantast.

Verder is TI-NL in 2019 bezig geweest met het ontwerpen van *Integrity Watch Nederland*, een platform met online tools waarmee burgers, journalisten en *civil society* de integriteit van politici in Nederland kunnen monitoren. Hiervoor is moeilijk toegankelijke data verzameld en beschikbaar gesteld. Het platform maakt het voor burgers mogelijk om de informatie op een eenvoudige manier te zoeken, rangschikken en filteren. Hiermee draagt *Integrity Watch Nederland* bij aan het vergroten van de transparantie, integriteit en gelijke toegang tot besluitvorming, en houdt toezicht op de politiek voor mogelijke belangenconflicten en ongepaste beïnvloeding. *Integrity Watch Nederland* is de Nederlandse versie van *EU Integrity Watch*. De verwachte lancering van *Integrity Watch Nederland* is in het voorjaar van 2020.

BEWUSTWORDING EN ZICHTBAARHEID CORRUPTIE

TI-NL heeft zich ook in 2019 weer ingezet om de bewustwording en zichtbaarheid van corruptie te vergroten. Dit jaar is uitgebreid aandacht besteed aan het verspreiden van de boodschap van TI-NL. TI-NL heeft wederom een groot aantal lezingen gegeven, bijeenkomsten georganiseerd en pleitbezorgingswerkzaamheden verricht. Door diverse bestuursleden en medewerkers is gesproken met beleidsmakers, politici, institutionele partners, diverse TI-afdelingen en een uiteenlopende groep van journalisten, geïnteresseerden en bedrijven die op verschillende plaatsen in dit jaarverslag worden toegelicht.

TI-NL IN HET NIEUWS

Met grote regelmaat komt TI in het nieuws. In de periode van 1 januari 2019 tot en met 31 december 2019 is TI 249 keer vermeld of aangehaald in de Nederlandse media. Hieronder volgt een selectie van artikelen en items van TI-NL in de media:

- 📰 Telegraaf, [Nederland neemt corruptie te weinig serieus](#)
- 📰 Trouw, [Fraudedeskundige: De Nederlandsche Bank heeft de dure plicht de teugels strakker aan te trekken](#)
- 📰 BNR, [Het Huis voor Klokkenluiders moet opnieuw worden opgebouwd](#)
- 📰 Volkskrant, [Nederland is corrupter dan we denken](#)
- 📰 De Groene Amsterdammer, [Nederlandse banken zijn een schakel in Russische miljardenfraude](#)
- 📰 Trouw, [Geef de samenleving toegang tot het register waar witwassen is op te sporen](#)
- 📰 BNR, [Onkostenvergoeding Europarlementariërs moet transparant worden](#)
- 📰 Dagblad van het Noorden, [Huis voor Klokkenluiders moet op de schop](#)

TI-NL OP DE WEBSITE

Een groot deel van de werkzaamheden van TI-NL en TI wereldwijd bestaat uit het doen van onderzoek, het volgen van ontwikkelingen en het verzamelen van kennis over het onderwerp corruptie (in de breedste zin van het woord). Voor TI-NL is de website de voornaamste plek deze bevindingen te presenteren. Om het bereik te vergroten werden de geplaatste artikelen dagelijks op Facebook gedeeld en met enige regelmaat op Twitter of LinkedIn gepost.

De website van TI-NL heeft het afgelopen jaar gemiddeld 175 bezoeken per dag gehad. Op de website worden publicaties, artikelen en opiniestukken geplaatst.

De [top 10](#) best gelezen nieuwsberichten uit 2019 op de website van TI-NL zijn:

1. [CPI 2018: maatregelen tegen corruptie in meeste landen tot stilstand](#)
2. [Nederland is corrupter dan we denken](#)
3. [Politieke Integriteitsindex 2018: VVD kent wéér de meeste schandalen](#)
4. [Amsterdam wil witwassen via vastgoed aanpakken](#)
5. [Arrestatie klokkenluiders politie zorgwekkend](#)
6. [Troika Laundromat: Nederlandse banken betrokken bij Russische witwasoperatie](#)
7. [Europees Hof klaar met brievenbusfirma's in Nederland](#)
8. [Kabinet komt met uitgebreid Plan van Aanpak Witwassen](#)
9. [Aankaarten van misstanden niet gewaardeerd bij de Belastingdienst](#)
10. [FIU lanceert anti-corruptielijst die financiële instelling moet helpen bij opsporing](#)

DE NIEUWSBRIEF

Tweewekelijks brengt TI-NL een nieuwsbrief uit via het ledenadministratieprogramma Banster. In 2019 heeft TI-NL 32 keer de nieuwsbrief *Integritijd* uitgebracht, die gestuurd wordt aan alle leden van TI-NL. In deze nieuwsbrief vinden de leden de meest recente uitgelichte artikelen van de website gerelateerd aan (de bestrijding van) corruptie, fraude en omkoping. Daarnaast bevat de nieuwsbrief voor de leden een agenda en nieuws over de organisatie. In 2019 werd de nieuwsbrief aan 240 leden en 66 Young TI-leden gestuurd. Deze nieuwsbrieven werden gemiddeld genomen door de helft van de leden gelezen.

Verder wordt maandelijks een nieuwsbrief aan de inmiddels 1364 nieuwsbrieflezers gestuurd – dit waren er eind 2018 nog 1095. Deze nieuwsbrieven werden gemiddeld genomen door ruim een kwart van de ontvangers gelezen.

TI-NL OP SOCIALE MEDIA

Transparency International Nederland beschikt over een:

- Twitter-account: [@transparencynl](https://twitter.com/transparencynl)
- Facebook-account: www.facebook.com/transparencynl
- LinkedIn-groep: [LinkedIn-groep](#)

Belangrijke doelstellingen voor TI-NL waren:

- Het werven van leden;
- Het aantrekken van volgers/ likes op social media;
- Het onderhouden van contact met de leden door onder andere het opstellen van een wekelijkse nieuwsbrief en communicatie via de website;
- Het vergroten van de naamsbekendheid en zichtbaarheid;
- Het delen van informatie met de samenleving;
- Het communiceren van de resultaten van de inhoudelijke prioriteiten.

Volgers 2018: 916

Volgers 2019: 994

Likes 2018: 2.063

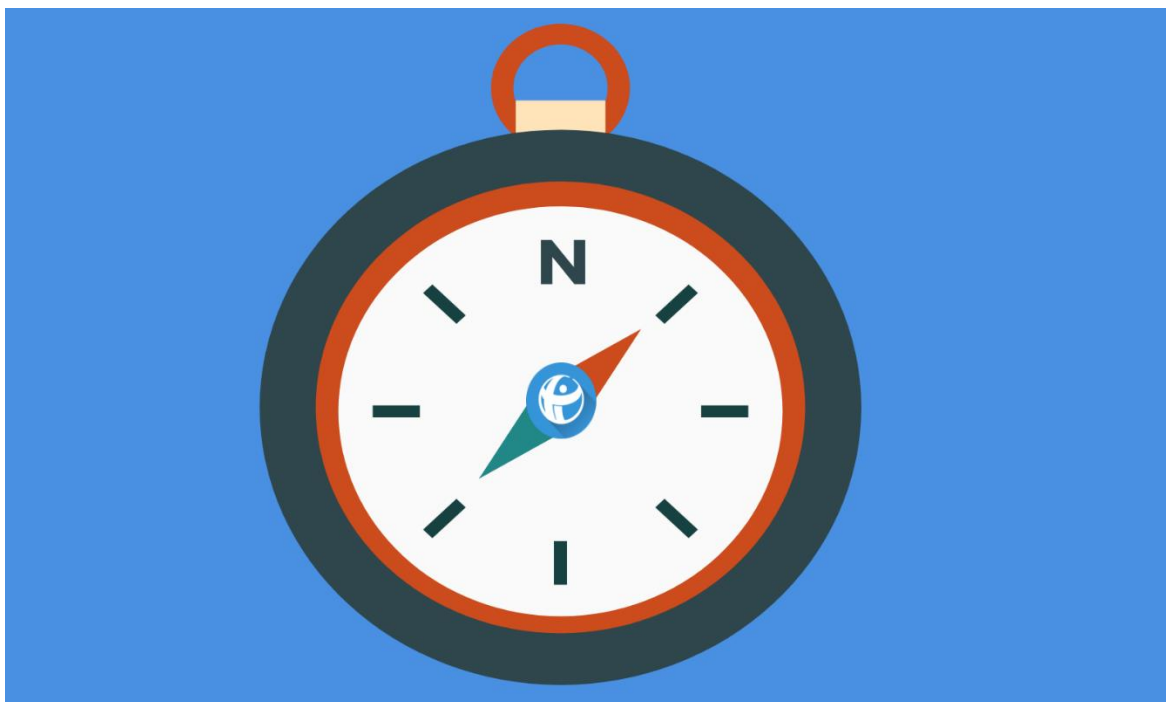
Likes 2019: 2.199

Volgers 2018: 288

Volgers 2019: 399

II. INTEGRITEIT: EEN KERNWAARDE IN NEDERLAND

Een belangrijke waarde bij het bestrijden van corruptie is 'integriteit', wat in essentie een onderdeel is van de cultuur van een persoon, een bedrijf, organisatie of een land. Integriteit omvat elementen van zorgvuldigheid, eerlijkheid, rechtschapenheid en betrouwbaarheid. Integer zijn wordt vaak gezien als het tegenovergestelde van corrupt zijn en is daarom een populaire term bij corruptiebestrijders. Niet alleen personen kunnen integer zijn, ook organisaties of processen.

De uitvoering van de verwachtingen, afspraken en regels in Nederland en daarbuiten zijn afhankelijk van de integriteit van betrokkenen. Uit recente grotere en kleinere corruptieschandalen in Nederland blijkt dat er noodzaak is integriteit en transparantie te vergroten. De roep om een betere cultuur – bij bestuurders in de politiek, overheden of bedrijven wordt versterkt door toenemende internationale druk om corruptie te voorkomen en bestrijden. Het gaat bij corruptie uiteindelijk om gedrag van mensen. We willen beter begrijpen wat werkt in het voorkomen en bestrijden van corrupt gedrag en wat mensen motiveert zich tegen corruptie te verzetten. Daarom heeft TI-NL ook in 2019 aandacht besteed aan een open cultuur binnen organisaties en het institutionaliseren en verankeren van integriteit in die organisaties.

In 2019 was er in brede kring in Nederland opnieuw verhoogde aandacht voor het onderwerp corruptie, mede gevoed door incidenten zoals de wethouders in Den Haag, die werden beschuldigd van corruptie. Ook de problemen bij een aantal uitvoeringsinstanties van de overheid gaven veel debat over al dan niet bewust oneigenlijk gebruik van publieke middelen. Die aandacht zou moeten resulteren in adequate preventie, opsporing en vervolging van corruptie in binnen- en buitenland, gepleegd door bedrijven en individuen in de publieke en private sector; straffeloosheid mag geen optie zijn. Waar wetten en standaarden tekortschieten, zetten wij ons in deze te versterken. Ook het monitoren van de toepassing en handhaving van bestaande wetten is een belangrijk onderdeel van ons werk.

INTEGRITEIT IN BESLUITVORMINGSPROCESSEN

In de [Nationale Integriteit Systeem \(NIS\)-studie](#) uit 2012 concludeerde TI-NL al dat men in Nederland liever spreekt over integriteit en transparantie dan corruptie. Tegelijkertijd gaat het dan vaak niet over de eigen integriteit of die van directe collega's, maar eerder die van andere instituties en actoren. In de publieke en private sector is geïnvesteerd in het ontwikkelen en implementeren van integriteitsbeleid. Maar ook hier geldt dat het nog niet overal te vinden is en het toepassen van zulk beleid nog steeds te wensen overlaat, zoals incidenten in 2019 nog eens lieten zien. Een van de doelstellingen van TI-NL is om integriteit in te bedden in besluitvorming op alle niveaus en binnen alle geledingen van de maatschappij en om de versterking van het denken over integriteit in een vroeg stadium – het onderwijs – de aandacht te geven die het verdient.

POSITIE VAN NEDERLAND OP DE CPI

De Corruption Perceptions Index geeft een beeld van het vermeende niveau van corruptie in de publieke sector in Nederland. Op 29 januari 2019 lanceerde Transparency International de jaarlijkse Corruption Perceptions Index: [de CPI 2018](#). In de CPI 2018 staat Nederland opnieuw op de achtste plaats en dus nog maar net in de top tien. Nederland behaalt, evenals in de CPI 2017, 82 punten. In 2016 waren dit 83 punten en in 2015 nog 84 punten. Dat Nederland minder punten haalt dan in voorgaande jaren, wordt in belangrijke mate veroorzaakt door relatief lage scores voor de kwaliteit van de democratie en de rechtsstaat.

INTEGRITEIT ALS ONDERDEEL VAN HET CURRICULUM

Om de inbedding van integriteit in besluitvorming op alle niveaus en binnen alle geledingen van de maatschappij te bevorderen, is educatie essentieel. Door in een vroeg stadium het begrip integriteit te introduceren in onderwijsprogramma's, is het de ambitie van TI-NL integriteit beter in de cultuur van mensen te verankeren. Doel is dat het makkelijker een natuurlijk onderdeel zal worden van besluiten die mensen nemen, zowel in de privésfeer als op de werkvloer.

EDUCATIEF NETWERK INTEGRITEIT

Een eerste stap bij het behalen van deze doelstelling is het ontwikkelen van een educatief netwerk van universiteiten, hogescholen, andere onderwijsinstellingen en vertegenwoordigers uit de (semi-) publieke en private sector. In 2019 is een aanzet gegeven en zijn eerste gesprekken gevoerd over de vorming, doel en taken van een commissie en het netwerk, waarbij ook onderzoek aan de orde is gekomen. Deze gesprekken zullen in de eerste maanden van 2020 vervolgd worden waarbij stappen zullen worden gezet tot concretisering van de plannen.

LEZINGEN TI-NL

Door lezingen, trainingen en workshops te geven wil TI-NL verder inhoud geven aan de doelstelling om integriteit in te bedden in curricula. In 2019 hebben bestuursleden, leden en het kabinet van TI-NL een presentaties en lezingen gegeven en deelgenomen aan workshops en debatten. Voorbeelden zijn:

- 🌐 Workshop *"Integrity of Civil Servants"*, The Hague Academy for Local Governance, maart 2019
- 🌐 Presentatie *"Corruption Perceptions Index 2018"*, ICC, Den Haag, maart 2019
- 🌐 Workshop *"Best practices in Asset Recovery"*, OECD, Frankrijk, april 2019
- 🌐 Training *"Ethics & Compliance"*, Ikea, Denemarken, mei 2019
- 🌐 ABC Training - Introductie, Bijzonder Strafrecht Academie, Den Haag, september 2019
- 🌐 Presentatie *"An introduction to anti-corruption"*, Rijksuniversiteit Groningen, oktober 2019

III. TI-NL: DE ANTI-CORRUPTIE ORGANISATIE IN NEDERLAND

FIRST IN MIND ALS KENNISCENTRUM

TI-NL heeft een unieke positie in Nederland omdat zij als enige *Civil Society Organisation* kennis heeft van en ervaring heeft met corruptiebestrijding en daarmee samenhangende thematiek. Wij zijn onafhankelijk, hebben geen commercieel oogmerk en maken onderdeel uit van een groot internationaal netwerk, waarbij het uitwisselen van kennis en ervaringen van grote waarde is. Door goed onderbouwd onderzoek te presenteren en actief het gesprek met alle betrokkenen aan te gaan en te faciliteren, speelt TI-NL een sleutelrol binnen de anti-corruptie beweging in Nederland. TI-NL wordt dan ook veelvuldig gevraagd input te geven in wetgevingsprocessen, deel te nemen aan diverse commissies en andere anti-corruptie initiatieven en duiding en commentaar te leveren in de media en te spreken op conferenties en andere bijeenkomsten in binnen- en buitenland.

INPUT WETGEVINGSPROCESSEN

TI-NL heeft in 2019 een [position paper](#) geschreven voor de implementatie van een openbaar UBO-register aan het Ministerie van Financiën.

Op het gebied van klokkenluidersbescherming, heeft TI-NL een [brief](#) over de voortgang van het Huis voor Klokkenluiders gericht aan het Ministerie van Binnenlandse Zaken, een [reactie](#) gegeven op een internetconsultatie van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en het Ministerie van Justitie en Veiligheid inzake het wetsvoorstel voor uitbreiding van het benadelingsverbod en een [brief](#) gestuurd aan de Vaste Kamercommissie voor Binnenlandse Zaken met betrekking tot het advies Van Zutphen (Nationale Ombudsman) over het Huis voor Klokkenluiders.

In mei 2019 publiceerde TI-NL een [green paper](#) over het verantwoord repatriëren van illegaal verkregen activa. Dit green paper is gedeeld met het Ministerie van Buitenlandse Zaken, het Ministerie van Justitie & Veiligheid en het Openbaar Ministerie. Het geeft verder de contouren voor de pleitbezorging van TI-NL over dit onderwerp voor de komende jaren.

Naar aanleiding van het opinieartikel van TI-NL “*Nederland is corrupter dan we denken*” in de Volkskrant, vroeg de Tweede Kamer in november 2019 een [Kabinetsreactie](#) hierover.

DEELNAME COMMISSIES EN ANDERE ANTI-CORRUPTIE INITIATIEVEN

TI-NL werd in mei 2019 uitgenodigd als expert voor de [openbare hoorzitting](#) in de Tweede Kamer inzake de implementatie van de Wet registratie uiteindelijk belanghebbenden van vennootschappen en andere juridische entiteiten.

In [november 2019](#) werd TI-NL uitgenodigd door de Vaste Kamercommissie voor Binnenlandse Zaken voor een rondetafelgesprek over integriteit in het openbaar bestuur.

TI-NL werd ook uitgenodigd door de ministeries van Buitenlandse Zaken en Justitie en Veiligheid onderdeel uit te maken van de officiële Nederlandse delegatie naar de COSP (*Conference of State Parties*), van de UNCAC (*United Nations Convention Against Corruption*) in december 2019. Tijdens deze COSP kon TI-NL een bijzondere brugfunctie vervullen tussen het maatschappelijk middenveld (waaronder andere onderdelen van de wereldwijde TI-familie) en de officiële (EU-)delegaties.

Verder nam TI-NL onder andere deel aan het Fraude Film Festival in oktober en was daar actief in drie panels (Moneyland, The Kleptocrats, en Plan van Aanpak Witwassen). Een ander voorbeeld is de deelname met presentatie tijdens een sessie van de *International Development Law Organization* (IDLO) diezelfde maand over ‘*innovative remedies to fight corruption*’.

ZINVOL LIDMAATSCHAP EN STERKE ONAFHANKELIJKE ORGANISATIE

Om succesvol te zijn in de strijd tegen corruptie hebben wij steun nodig van anderen. Steun stelt ons in staat om voldoende kennis en kunde in eigen gelederen te hebben om i) op een aantal terreinen, waarop geen andere Nederlandse CSO's actief zijn, impact te hebben, ii) in te spelen op actualiteiten, iii) de groei van het aantal onderwerpen dat TI-NL wil bestrijken te kunnen bolwerken en iv) onze stem blijvend te kunnen laten horen in het publieke debat.

TI-NL heeft betrokken (business) leden met expertise op het gebied van corruptiebestrijding en het bevorderen van integriteit. Door het mobiliseren en delen van kennis en ervaring van leden (bestuurskundigen, juristen, accountants en andere experts) beoogt TI-NL corruptie zichtbaar te maken en daardoor beleidsmakers, ondernemingen en burgers te stimuleren zich voor effectieve corruptiebestrijding in te zetten.

INDIVIDUELE LEDEN

TI-NL hecht veel waarde aan haar individuele leden. Zij dragen bij aan onze missie voor een transparanter Nederland en versterken de positie van TI-NL. Hierdoor kan de organisatie meer invloed uitoefenen op regelgeving en beleid. Met behulp van de bijdrage van leden kan TI-NL specialistische kennis aanboren en haar doelstellingen beter realiseren.

Leden hebben toegang tot informatie, onderzoeken en het netwerk van TI. Zij hebben ook toegang tot bijeenkomsten van TI-NL, al dan niet met andere organisaties gezamenlijk georganiseerd. Bovendien ontvangen leden tweewekelijks de nieuwsbrief *Integritijd* en kunnen ze tweemaal per jaar de Algemene Ledenvergadering (ALV) bijwonen, die door de bijdrage van een externe spreker altijd een inhoudelijke component heeft.

Tijdens de eerste ALV van het afgelopen jaar was dat Laurène Bounaud, toenmalig directeur van Transparency International France, over het onlangs opgerichte Huis voor Klokkenluiders in Frankrijk.

Bij de tweede ALV van 2019 heeft Leo Huberts, emeritus-hoogleraar bestuurskunde aan de VU, een presentatie gegeven over "Moraal en macht: integriteit van besturen in Nederland".

Het individuele ledenaantal eind 2019 bedraagt 240 op basis van inschrijving bij de vereniging (229 in 2018). Op basis van de ontvangen contributies (€ 50,-) is het ledenaantal echter beduidend minder met 151 betalende leden.

KENNIS & EXPERTISE

TI-NL werkt graag samen met leden die zich professioneel met vraagstukken van integriteit, transparantie, aansprakelijkheid en corruptie bezighouden. TI-NL kan dankzij adviezen van deze deskundige leden met gezag reageren op de actualiteit en anticiperen op nieuwe ontwikkelingen.

Zo functioneert al een aantal jaren de commissie *Bescherming Klokkenluiders*. Deze groep monitort de Wet Huis voor Klokkenluiders, de activiteiten van het Huis voor Klokkenluiders (HvK) en andere ontwikkelingen op het gebied van klokkenluiden. In 2019 is de commissie enkele keren bij elkaar gekomen. De commissie heeft in maart 2019 een [uitgebreide reactie](#) gegeven op de internetconsultatie voor het wetsvoorstel voortkomend uit de Motie-Bikker voor uitbreiding van het benadelingsverbod voor klokkenluiders. In 2019 traden twee commissieleden af en drie nieuwe leden toe. Eind november 2019 kwam de commissie in nieuwe samenstelling bijeen om het advies Van Zutphen over het functioneren van het Huis voor Klokkenluiders te bespreken, aan de hand waarvan een [position paper](#) is geschreven.

Met het aantreden van bestuurslid Ronald Visser in oktober 2019, is ook een commissie *Fondsenwerving* opgericht. Het doel van de commissie is om de (diversiteit aan) fondsen te vergroten. De commissie Fondsenwerving heeft de volgende taken: het delen van informatie en advies aan bestuur en directie over relevante donorontwikkelingen, het meedenken over en meewerken aan een plan van aanpak voor specifieke donoren, het waar gepast meeschrijven aan specifieke subsidieaanvragen, en eventuele representatie van TI-NL naar (mogelijke) donoren.

In september 2019 heeft het bestuur in aansluiting op en ter uitvoering van de strategie 2019-2022 besloten tot oprichting van een commissie (*Educatief*) *Netwerk Integriteit* en TI-NL lid Harm Meijer aangewezen tot voorzitter van die commissie. Door in een vroeg stadium het begrip integriteit te introduceren in onderwijsprogramma's is het de ambitie van TI-NL integriteit beter in de cultuur van mensen en organisaties te verankeren. Doel is dat het makkelijker een natuurlijk onderdeel zal worden van besluiten die mensen nemen, zowel in de privésfeer als op de werkvloer.

Een eerste stap bij het behalen van deze doelstelling is het ontwikkelen van een educatief netwerk van universiteiten, hogescholen, andere onderwijsinstellingen en vertegenwoordigers uit de (semi-) publieke en private sector. In 2019 is een aanzet gegeven en zijn eerste gesprekken gevoerd over de vorming, doel en taken van een commissie en het netwerk. Daarbij is ook onderzoek aan de orde gekomen. Deze gesprekken zijn de eerste maanden van 2020 vervolgd waarbij stappen zijn gezet tot concretisering van de plannen.

De commissie BIF, *Business Integrity Forum*, heeft als doelstelling het bereik van TI-NL uit te strekken naar de private sector. Op dit moment zijn 15, veelal grotere, Nederlandse bedrijven lid van TI-NL. Zij staan daardoor ook voor een bron van inkomsten. De BIF-commissie stelt zich ten doel extra leden te

werven en mocht eind 2019 het Rotterdamse advocatenkantoor Kneppelhout & Korthals verwelkomen. In 2019 werden twee ronde tafel-bijeenkomsten voor het bedrijfsleven georganiseerd.

RAAD VAN ADVIES

In 2019 heeft het bestuur van TI-NL een Raad van Advies aangesteld. Leden van de Raad van Advies zijn prominenten uit de wereld van politiek, zakenleven, journalistiek en wetenschap. Zij zijn onbezoldigd en hebben geen statutair vastgelegde rol. De leden adviseren bestuur en kabinet gevraagd en ongevraagd bij belangrijke onderwerpen. Op 18 december vond het constituerende beraad plaats.

Leden van de Raad van Advies zijn:

- 🌐 Geert Corstens
- 🌐 Jacqueline Tammenoms Bakker
- 🌐 Jeroen Dijsselbloem
- 🌐 Joanne Kellerman
- 🌐 Leo Huberts
- 🌐 Marcel Pheijffer
- 🌐 Tom de Bruijn

YOUNG TI

TI-NL heeft haar individuele lidmaatschap eind 2016 uitgebreid naar de jongere generatie: Young TI, bedoeld voor studenten en *young professionals* met interesse in transparantie, integriteit en de strijd tegen corruptie.

Het Young TI-netwerk van TI-NL heeft eind 2019 66 leden, een toename van tien leden ten opzichte van 2018. Het Young TI-lidmaatschap loopt in verband met het collegejaar van september t/m augustus. Wij bieden onze Young TI-leden netwerkborrels, stages, scriptieonderwerpen, sportactiviteiten en bijeenkomsten over corruptie-gerelateerde onderwerpen. We werken waar mogelijk samen met diverse universiteiten, studentenverenigingen, alumniverenigingen en verenigingen van *young professionals*.

Young TI heeft haar eigen commissie welke met coördinatie van TI-NL invulling geeft aan activiteiten en het Young TI-netwerk verder uitbouwt. In 2019 zijn er twee nieuwe commissieleden aangetreden en heeft de Young TI-commissie een sessie over belastingontduiking door buitenlandse bedrijven in Nederland georganiseerd. Te gast was Arno Wellens, financieel journalist en fervent tegenstander van het huidige 'Nederland belastingparadijs'.

BUSINESS INTEGRITY FORUM (BIF)

Sinds 2012 staat lidmaatschap van TI-NL open voor rechtspersonen zodat bedrijven, professionele organisaties, CSOs, (semi-)publieke organen en andere entiteiten lid kunnen worden. Begin 2019 heeft TI-NL het Institutioneel Integriteitsforum (2IF) omgedoopt tot het Business Integrity Forum. Sinds eind 2019 heeft het BIF van TI-NL 16 leden: ABN AMRO Bank NV, Brunel, FMO, het Instituut voor Internal Auditors, het Koninklijk Instituut voor de Tropen, de Nederlandse Beroepsvereniging voor Accountants, Norton Rose Fulbright, People Intouch, Randstad NV, Schiphol NV, Siemens Nederland NV, Unilever, WKPA, ABInbev, Kneppelhout & Korthals Advocaten en Yokogawa Europe.

Het BIF is gericht op onderwerpen die onze business leden raken en waar zij een rol kunnen spelen in het behalen van onze doelstellingen. Tweemaal per jaar wordt een BIF-bijeenkomst georganiseerd waarvan het thema aansluit bij relevante ontwikkelingen, afgestemd met de business leden. De leden hebben verder de mogelijkheid deel te nemen aan activiteiten en conferenties die TI-NL organiseert, al dan niet in samenwerking met andere organisaties of instellingen. De leden krijgen toegang tot TI-documentatie over corruptierisico's in het bedrijfsleven en tot het internationale netwerk van TI.

Om lid te kunnen worden van het BIF dienen bedrijven de *Code of Conduct* van TI-NL te onderschrijven en een *due diligence* procedure te doorlopen. Afhankelijk van de omvang van de organisatie bedraagt de jaarlijkse bijdrage nu tussen €1.000 en €5.000,-. Ook kunnen leden een *in-kind* bijdrage aan TI-NL doen, bijvoorbeeld door het sponsoren van een evenement.

Naast deze door TI-NL zelf geïnitieerde interactie met het bedrijfsleven wordt TI-NL steeds vaker benaderd door bedrijven die weliswaar geen lid zijn, maar wel met TI-NL gedachten willen uitwisselen over aan integriteit en anti-corruptie gerelateerde onderwerpen. Zo werd TI-NL het afgelopen jaar uitgenodigd een lezing te geven tijdens de *"The fight against corruption, Legal and Compliance"* conferentie bij Kuehne + Nagel. Verder heeft TI-NL een Ethics & Compliance workshop gegeven bij Ikea.

BIF-BIJEENKOMSTEN

Op 10 mei vond de eerste BIF-bijeenkomst van 2019 plaats bij Randstad in Amsterdam. Onder de titel *'How to make people care about compliance'* werd er getracht antwoord te vinden op de vraag hoe compliance professionals een cultuur kunnen creëren op de werkvloer waarbij werknemers zich gestimuleerd voelen het verantwoorde te doen. James King, general counsel, en Dieuwke Visser, senior compliance counsel, gaven inzicht in hoe compliance bij Randstad is ingebed. Jeannette Franken, partner van CPI Risk, Finance & Governance, ging in op de Hearts & Minds-methode die mensen van "moeten naar willen" kan brengen. In een paneldiscussie gingen Sharon Oded, regulatory, compliance and investigations partner bij Norton Rose, Eric Schuiling, manager advies & detachering bij Nederlands Compliance Instituut, en Dieuwke Visser in op de hoofdvraag: *"How do you make people care about compliance?"*

Op 14 november 2019 vond de tweede BIF-bijeenkomst plaats bij Siemens in Den Haag. Onder de titel *"Managing Third Party Risk"* had deze sessie betrekking op het beheersen van corruptierisico's bij derde partijen. CEO van Siemens, Hans Winters, gaf een uiteenzetting over hoe Siemens uit een diep dal is geklommen na een schandaal en nu een effectief compliance-programma heeft opgezet. Ferenc van Beek, Chief Compliance Officer bij Siemens NL, gaf inzicht hoe de organisatie omgaat met compliance-vraagstukken. Hierna vond een paneldiscussie plaats waar aan de hand van stellingen door experts werd ingegaan op vraagstukken bij *"Managing Third Party Risk"*.

EXTRACTIVE INDUSTRIES TRANSPARENCY INITIATIVE (EITI)

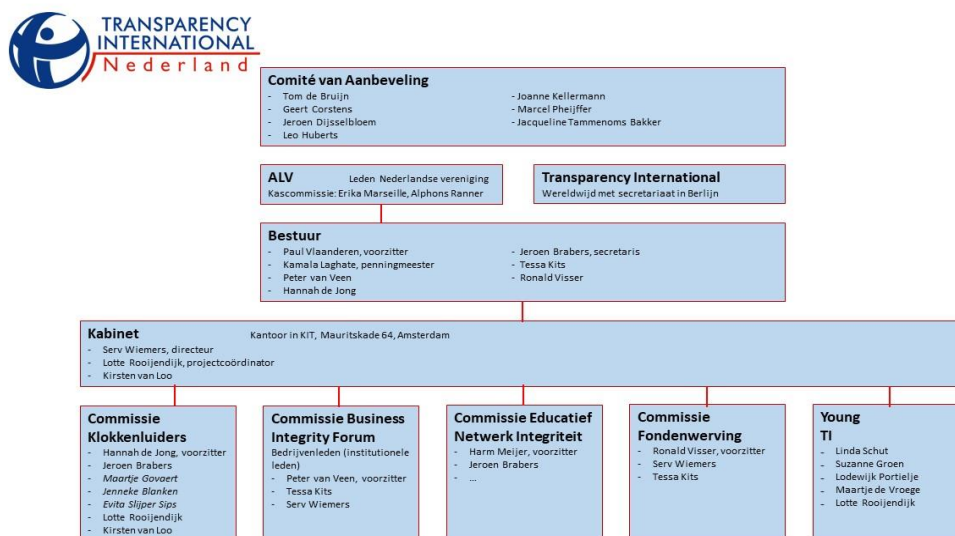
Een bijzondere vorm van samenwerking met het bedrijfsleven en de overheid is het *Extractive Industries Transparency Initiative* (EITI). EITI is een wereldwijde standaard voor een transparant beheer van olie, gas en minerale delfstoffen. Daarmee wordt beoogd dat vooral de financiële stromen tussen bedrijven en overheden helder worden zodat de mogelijkheden voor (grootschalige) corruptie worden weggenomen. Eind juni 2018 heeft het internationale bestuur de kandidatuur voor het Nederlandse lidmaatschap goedgekeurd.

TI-NL nam in 2019 deel aan de *multi-stakeholder* groep (MSG) van [NL-EITI](#), waarin overheid, bedrijfsleven en maatschappelijk middenveld samenwerken. Doel is dat dit initiatief ook in Nederland zal bijdragen aan meer transparantie op het gebied van betalingen tussen de overheid en olie-, gas en zoutwinningsbedrijven. De NL-EITI MSG is het afgelopen jaar verantwoordelijk geweest voor de oplevering van de eerste Nederlandse EITI-rapportage, die is opgesteld volgens de EITI-standaard en is gepubliceerd in januari 2020.

ORGANISATIE & BESTUUR

Op organisatorisch vlak lag in 2019 de prioriteit bij de werving van een nieuwe directeur. Daarnaast vormde een belangrijke doelstelling de bestendiging en diversificatie van de financiering van TI-NL om een financieel gezonde organisatie te worden en blijven en om uitbreiding in slagkracht mogelijk te maken met een derde medewerker in 2020.

Onderstaande afbeelding geeft de organisatiestructuur van Transparency International Nederland weer.

BESTUURSLEDEN

Leden van het bestuur van TI-NL kunnen voor maximaal drie termijnen van drie jaar worden gekozen – met dien verstande dat tussen de tweede termijn en herverkiezing voor de derde termijn een jaar in acht genomen dient te worden. Door de ALV kan in bijzondere gevallen worden afgeweken van de verkiezingstermijnen.

LEDEN VAN BESTUUR – ROOSTER VAN AFTREDEN

Naam	Benoemd	Einde lopende termijn	Afgetreden
Paul Vlaanderen	21-09-2017	21-09-2020 (1 ^e termijn)	
Arjen Tillema	28-01-2015	28-01-2021 (2 ^e termijn)	01-05-2019
Linda Slot-Hoving	01-07-2013	01-07-2019 (2 ^e termijn)	01-07-2019
Donald Kalff	01-06-2013	01-06-2019 (2 ^e termijn)	01-06-2019
Hannah de Jong	17-02-2016	17-02-2022 (2 ^e termijn)	
Kamala Laghate	11-12-2018	11-12-2021 (1 ^e termijn)	
Peter van Veen	05-04-2018	05-04-2021 (1 ^e termijn)	
Tessa Kits	31-10-2019	31-10-2022 (1 ^e termijn)	
Jeroen Brabers	31-10-2019	31-10-2022 (1 ^e termijn)	
Ronald Visser	31-10-2019	31-10-2022 (1 ^e termijn)	

PORTEFEUILLES

Het bestuur werkt met portefeuilles: een takenpakket dat een bestuurder is toevertrouwd. De verdeling van de portefeuilles in 2019 was als volgt:

Paul Vlaanderen (voorzitter)
Algemene & International Zaken

Linda Slot (secretaris t/m 01-07-2019)
Secretariële Zaken

Jeroen Brabers (secretaris vanaf 31-10-2019)
Secretariële Zaken & Netwerk Integriteit

Kamala Laghate (penningmeester)
Financiën

Hannah de Jong
Klokkenluidersbescherming

Peter van Veen
Business Integrity Forum

Tessa Kits
Anti-witwassen

Donald Kalff
Transparantie in rechtspraak

Arjen Tillema
Handhaving

Ronald Visser
Fondsenwerving

SAMENSTELLING KABINET

Het Kabinet bestond in 2019 uit:

Anne Scheltema Beduin

Algemeen Directeur (t/m 3-2019)

Begin 2015 heeft TI-NL Anne Scheltema Beduin tot algemeen directeur benoemd. Anne heeft in ruim 5 jaar de organisatie opgebouwd tot wat het nu is, zowel wat betreft inhoud als impact.

Lotte Rooijendijk

Research & Programma Coördinator

Sinds januari 2016 is het kabinet van TI-NL versterkt met Lotte Rooijendijk. Lotte heeft zich in 2019 met name beziggehouden met de coördinatie en uitvoering van projecten, waaronder op het gebied van klokkenluidersbescherming en UBO-transparantie.

Serv Wiemers

Algemeen Directeur (vanaf 8-2019)

Serv is per augustus 2019 werkzaam als directeur van TI-NL en heeft zich beziggehouden met de organisatie, acquisitie van bedrijfsleven leden en contacten onderhouden met relevante stakeholders.

Kirsten van Loo

Project Officer

Vanaf 1 augustus 2019 t/m 31 december 2019 heeft Kirsten van Loo, tijdens het verlof van Lotte, haar taken waargenomen en is ze onder meer actief geweest op het gebied van klokkenluidersbescherming.

Stagiairs

Vrijwilligers

STAGIAIRS

In 2019 hebben meerdere stagiairs zich ingezet voor TI-NL:

- 🌐 Integrity Watch: Pepijn Aarnink en Maurijn Rezvani
- 🌐 Klokkenluidersbescherming: Emma Bakker
- 🌐 SDG's: Kaz Van de Voort
- 🌐 Asset Recovery: Anna Smulders
- 🌐 Algemeen: Maartje de Vroege

TI-NL is haar stagiairs erg dankbaar voor hun inzet en bijdrage aan de doelen van Transparency International Nederland in 2019. Hun enthousiasme en inspanning hebben TI-NL ook dit jaar weer

verder gebracht. Zo is er hard gewerkt aan een nieuw onderzoeksrapport op het gebied van interne meldregelingen en een schaduwrapportage voor SDG16 en zijn er vele stukken geschreven voor op de website.

FINANCIËN EN FONDSEN

De jaarrekening van 2019 heeft een positief resultaat van €15.933 en vertoont verschillen met de begroting bij de posities die projecten (inkomsten -49% en directe kosten -65%) en personeel (-36%) betreffen. De verschillen zijn te verklaren door het feit dat er minder FTE heeft gewerkt in verband met het tijdelijk ontbreken van een directeur, hetgeen heeft geresulteerd in lagere personeelskosten alsook in een lagere capaciteit om projecten uit te voeren en projectinkomsten te claimen. Het Kabinet had al voldoende fondsen zeker gesteld en wist ondanks de lage bezetting nieuwe fondsen te werven, hetgeen uiteindelijk tot een positief resultaat heeft geleid. Nadere informatie omtrent financiën en fondsen is te vinden in de jaarrekening van 2019.

KASCOMMISSIE – TERMIJN 4 JAAR			
Naam	Benoemd	Einde lopende termijn	Opmerkingen
Erika Marseille	28-01-2015	28-01-2023	2 ^e termijn
Alphons Ranner	21-09-2017	21-09-2021	1 ^e termijn

De Kascommissie inspecteert de jaarrekening van TI-NL en verschaft op ad hoc basis adviezen. De Kascommissie bestaat uit een tweetal leden van TI-NL: Erika Marseille en Alphons Ranner.

MONITORING & EVALUATIE

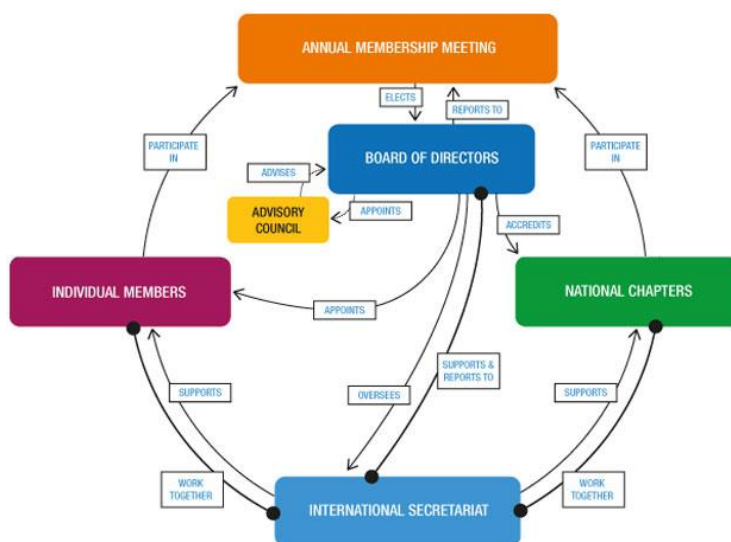
De *governance*-structuur van TI-NL geeft veelvuldig gelegenheid voor monitoring. Tijdens vergaderingen, ALV's, bijeenkomsten en rapportage-momenten doet TI-NL verslag van de ondernomen en geplande activiteiten en resultaten. Deze rapportagemomenten zorgen ook voor mogelijkheden tot evaluatie. Het bestuur en de algemeen directeur evalueren in beginsel alle activiteiten en resultaten, om te leren wat goed gaat en wat verbetering behoeft.

Binnen de mondiale organisatie voert TI-S eens in de drie jaar een accreditatieprocedure uit op grond waarvan TI-NL moet aantonen te voldoen aan de eisen om de naam *Transparency International* te mogen gebruiken. De accreditatieprocedure bestaat uit een groot aantal vragen en uitgebreide verslaggeving. Een accreditatiecommissie binnen TI-S geeft vervolgens het bestuur van TI-S een aanbeveling over de accreditatie. In 2018 is TI-NL opnieuw geaccrediteerd.

Verder is er nog specifieke controle door fondsen (Adessium) en andere verstrekken van projectgelden (bijvoorbeeld Stichting Democratie & Media en de Europese Commissie). Ook hiervoor dient TI-NL aan meer of minder specifieke rapportageverplichtingen te voldoen. Dat gebeurde ook in 2019 naar tevredenheid.

TI INTERNATIONAAL

Het internationale bestuur van Transparency International is een onafhankelijk onderzoek gestart na klachten van medewerkers van het secretariaat van Transparency International in Berlijn. Deze klachten over werkdruk en pesterijen op het werk vonden hun weg naar de Britse krant *The Guardian*. De klachten betreffen een organisatiecultuur die niet valt te verenigen met onze eigen principes, zoals het beperken van de mogelijkheid om intern kritiek te leveren. Transparency International Nederland zet zich als onderdeel van de wereldwijde Transparency International-beweging in voor transparantie, integriteit en goed bestuur in bedrijfsleven, overheden en de non-profit sector. Omdat wij deel uitmaken van de wereldwijde Transparency International-familie baart het ons zorgen dat er klachten zijn ten aanzien van de organisatiecultuur van het secretariaat van Transparency International. Daarom juichen wij het toe dat medewerkers van het secretariaat hun observaties hebben gedeeld en dat door de internationale TI Board of Directors is besloten tot het instellen van een extern, onafhankelijk onderzoek naar die problemen. Eind 2019 loopt dit onderzoek nog.

ANNUAL MEMBERSHIP MEETING 2019

Transparency International is een beweging die uit verschillende elementen bestaat: een wereldwijd netwerk van *chapters*, zoals TI Nederland, het internationale secretariaat, een Board of Directors, individuele leden, een adviesraad en andere vrijwilligers. De beweging wordt bestuurd door het Transparency International Charter, het secretariaat.

Het uiteindelijke besluitvormende orgaan van TI is de jaarlijkse lidmaatschapsvergadering, waarin geaccrediteerde *chapters* en individuele leden samenkomen om kwesties te bespreken, resoluties aan te nemen en de Board of Directors, het centrale bestuursorgaan, te kiezen.

Peter van Veen (bestuurslid TI-NL) en Serv Wiemers (directeur TI-NL) vertegenwoordigden TI-NL tijdens de *Annual Membership Meeting* in november 2019. De bijeenkomst kende twee hete hangijzers: (1) het lopende interne integriteitsonderzoek, en (2) de *governance review* van TI zelf (met name het uitfaseren van de oude individuele leden). Het sterke commitment van de internationale Board inzake een volledig onafhankelijk integriteitsonderzoek schiep het broodnodige vertrouwen. Na veel discussie werden twee resoluties over de nieuwe *governance* met meer dan de vereiste tweederde meerderheid aangenomen. Dat gold ook voor een resolutie over benoeming van leden van de accreditatiecommissie en een die TI-entiteiten verplicht contact op te nemen met het lokale TI-kantoor bij het bezoek aan een donor of andere instantie in dat land. Ook inhoudelijke resoluties over *asset recovery* en SDG's werden met ruime meerderheid aangenomen. TI-NL stemde vóór al deze resoluties. Tot slot werden drie leden van de Board vervangen: de nieuwe zijn Eka Gigauri (Georgië), Francois Valerian (Frankrijk) en Linda Ofori-Kwako (Ghana).

IV. VOORUITBLIK

We zijn 2020 begonnen vol ambitie. We willen nog scherper maken waar TI-NL inhoudelijk voor staat. We willen meer impact door meer leden, meer presentaties en meer projecten. Daarnaast willen we een meer professionele organisatie worden die stevig staat voor de toekomst. Tegelijkertijd hebben we kunnen zien dat die toekomst vol onzekerheden zit. De coronacrisis zet veel op z'n kop, ook voor TI-NL. Bijeenkomsten worden afgelast, de aandacht richt zich op andere onderwerpen en acquisitie (van leden, projecten, fondsen) wordt lastiger. En dat allemaal terwijl integriteit en transparantie juist onder de huidige omstandigheden zo belangrijk zijn. De duur van de coronacrisis en de maatschappelijke reactie daarop zal in hoge mate bepalen in hoeverre wij onze ambities voor 2020 kunnen waarmaken.

De inzet voor 2020 was – en blijft – verdere groei. Met de meerjarenstrategie als kader wil TI-NL meer bedrijven aan zich binden middels het *Business Integrity Forum*, meer individuele leden enthousiast maken, belangrijke projecten en activiteiten ontwikkelen en daarvoor externe sponsors vinden. Inmiddels is er een commissie Netwerk Integriteit opgericht die doende is een Netwerk Integriteit in te richten dat projecten met betrekking tot onderwijs en onderzoek zal ontwikkelen door het bijeenbrengen van vertegenwoordigers van de wetenschappelijke wereld en de publieke en private sector. Ook is er de ambitie om zichtbaarder te zijn door middel van een meer frequent optreden in de media, publieke spreekbeurten en contacten met openbare ambtsdragers en bedrijven.

Inhoudelijk zal TI-NL zich onverminderd inzetten voor betere regels en voor meer toezicht op en handhaving van die regels. Verder zijn prioritair:

- een goede UBO-wetgeving;
- politieke aandacht voor integriteit;
- een goede bescherming van klokkenluiders en bronnen
- de kwaliteit en voldoende middelen voor instituties zoals de rechterlijke macht;
- de kwaliteit van uitvoeringsorganen van de overheid;
- het aanpakken van witwassen en belastingontduiking in het kader van de strijd tegen corruptie;
- het handelen van Nederlandse bedrijven in landen met zwakke overheidsstructuren en (anti-corruptie) wet- en regelgeving.

Intern gaan we door met professionalisering van de organisatie; extern willen we de relevante stakeholders aan ons binden en effectieve pleitbezorging richting overheid en bedrijfsleven voortzetten en waar mogelijk versterken.

Transparency International Nederland

Mauritskade 64

1092 AD Amsterdam

Nederland

E: communicatie@transparency.nl

W: www.transparency.nl

